

Nr 323.

Av herr **Norman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 39, med förslag till lag om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 39 förelägges riksdagen ett lagförslag om anställande av distriktsbarnmorskor m. m., som innebär avsevärda förändringar i nu befintliga förhållanden. Bland annat föreslås en betydande höjning av barnmorskornas löneförmåner.

I lagen av 13 juni 1908, som trädde i kraft 1 januari 1912, bestämdes en minimilön för i kommuns tjänst fast anställd barnmorska av 300 kronor jämte bostad och bränsle eller ersättning härför med minst 100 kronor. Genom 1917 års riksdagsbeslut höjdes minimilönen till 400 kronor. Under vissa förhållanden kunde dock dessa löner få utgå med lägre belopp. Härtill har på sistone kommit krigstidshjälp enligt vissa grunder.

Barnmorskeförbundet hemställde år 1914 om en höjning av minimilönen från 300 till 500 kronor jämte husrum och vedbrand samt två ålderstillägg å 50 och 100 kronor efter 5 resp. 10 års tjänstgöring. År 1917 hemställde barnmorskeförbundet, att minimilönen skulle höjas till 800 kronor och ålderstilläggen till 100 kronor vardera. Medicinalstyrelsen har i sitt förslag, vilket ligger till grund för förevarande proposition, ställt sig på samma ståndpunkt.

Kungl. Maj:t föreslår nu riksdagen ett höjande av minimilönen till 1,000 kronor, vartill komma ålderstilläggen om tillsammans 200 kronor och därjämte bostad och bränsle eller ersättning för dessa med minst 250 kronor. Av dessa belopp skulle staten bidra med 200 kronor och ålderstilläggen, och landstingen med minst 200 kronor. Barnmorske-distriktets utgifter till barnmorskas lön skulle således utgöra lägst 850 kronor eller 600 kronor + husrum och bränsle.

I propositionen framhålles, att ett stort antal kommuner äro så tyngda av skulder och utgifter, att det icke kan ifrågasättas belasta

kommunerna ensamma med utgifterna för en löne reglering för barnmorskorna. Därför skulle nu statens och landstingens bidrag tillkomma. Trots detta föreslås nu en ganska kraftig utökning av kommunernas utgifter för berörda ändamål. Det pekats visserligen på, att smärre kommuner, som förut haft egen barnmorska, genom sammanslagning med andra kommuner till ett barnmorskedistrikt med gemensam barnmorska, skulle undgå ökade utgifter, kanske t. o. m. erhålla minskning i de nuvarande. Ett indragande av barnmorsketjänster torde dock vara en åtgärd som medför avsevärda olägenheter. Givetvis är det av största vikt, att avståndet från hjälpbehövande till barnmorskans bostad ej är större än som är oundgängligen nödvändigt. För mindre bemedlade, som behöva anlita barnmorska, medför ju också ökade avstånd mera kännbara skjutskostnader. Kommunerna ha också sökt ordna dessa angelägenheter så, att distrikten ej blevo alltför stora.

Av alla erkännes att en förbättring av barnmorskornas löneförmåner är av behovet påkallad. En avsevärd förbättring vinnes dock, om till de nuvarande löneförmåner, som utgå från kommunerna, lägges ett statsbidrag å 200 kronor och staten därutöver betalar tvänne ålderstillägg om tillsammans 200 kronor. Beträffande landstingens bidrag kan man ställa sig mycket tveksam. Det gäller att ålägga dem en ny, ganska betydande utgift. Även detta bidrag förutan komma, på ovan angivet sätt, barnmorskorna att erhålla bättre löneförmåner, (600 kronor minimilön i stället för 500 kronor, 200 kronor ålderstillägg i stället för 150 kronor), än de själva begärde 1914. Naturligtvis måste hänsyn tagas till de prisstegringar som inträtt efter 1914 och som föranlett barnmorskorna att 1917 inkomma med förhöjda anspråk. Det synes dock oriktigt att nu fastställa en lönestat, som utgår från de nu rådande extra ordinära förhållandena. Bättre torde då vara att kompensera de ökade levnads-kostnaderna under kristiden med extra dyrtidstillägg. Prisstegringarna torde för övrigt nu nått sin kulmen och vara på retur. Vid i propositionen gjorda jämförelser med t. ex. småskolelärarynnors löneförmåner kan förtjäna erinras om att utöver barnmorskans lön kommer vid förrättning ersättning enligt taxa samt fri kost. Inom distrikt, där förrättningarnas antal är litet och därav härflytande inkomster således mindre, bör tid förefinnas för förvärvande av andra inkomster.

Skulle nu dock meningens stadga sig därom, att även från landstingen något bidrag bör utgå till de i kommunerna anställda barnmorskornas avlöning, torde under alla förhållanden något lagbestämt utökande av kommunernas utgifter för berörda ändamål icke vara erforderligt.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta sådan ändring i det i kungl. propositionen nr 39 förelagda lagförslaget, att någon utökning av kommunernas utgifter för barnmorskornas avlöning icke behöver ifrågakomma.

Hos vederbörande utskott anhålles om erforderlig omformulering av hithörande lagparagrafer.

Stockholm den 11 februari 1919.

David Norman.

Sig. A. Carlsson.

Emil Bengtsson.

I motionens syfte instämma:

E. O. Magnusson.

Joh. G. Svensson.
